

Raport o uzależnieniach młodzieży

2015-11-10

Na stronie www.bip.krakow.pl są dostępne wyniki badań na temat używania papierosów, alkoholu i narkotyków przez krakowskich uczniów, przeprowadzonych w 2015 r. dla Urzędu Miasta Krakowa przez Pracownię Badawczo - Psychologiczną MIRABO z Warszawy.

Badanie przeprowadzono na próbie 2039 uczniów w dwóch grupach wiekowych – 943 osoby uczyły się w trzecich klasach gimnazjów, a 1096 osób w drugich klasach szkół ponadgimnazjalnych. Identyczne badania (oparte na metodologii międzynarodowych badań ESPAD) zrealizowano także w innych miastach. Badania ESPAD prowadzone są od 1995 r., a w ich tegorocznej edycji uczestniczyło ponad 30 państw z całej Europy. Równolegle z badaniem uczniów przeprowadzono także ankiety wśród nauczycieli oraz pedagogów szkolnych.

W ciągu ostatnich 4 lat odsetek chłopców palących papierosy nie zmienił się – po inicjacji nikotynowej jest 52% 15-latków i 70% 17-latków. Wzrosła natomiast liczba uczennic krakowskich gimnazjów palących papierosy. Wśród gimnazjalistek po „pierwszym papierosie” jest obecnie ponad 55%, a prawie 30% paliło w ciągu ostatniego miesiąca (w 2007 r. po inicjacji było 51%, a w ciągu ostatniego miesiąca paliło 20%), z kolei wśród uczennic szkół ponadgimnazjalnych po „pierwszym papierosie” jest prawie 69% badanych (prawie tyle samo co chłopców w tym wieku), a w ciągu ostatniego miesiąca paliło ponad 42% – też tyle samo co chłopców w tym wieku (w 2007 r. po inicjacji było 60%, a w ciągu ostatniego miesiąca paliło wtedy 32%).

Według szacunków, kontakt z alkoholem miało prawie 80% 15-latków i 95% 17-latków. Natomiast odsetek starszych dziewcząt upijających się cały czas rośnie – „kiedykolwiek w życiu” z 53% w 2007 r. do 63% w 2015 r., a „w ciągu ostatniego roku” z 36% w 2007 r. do 47,5% w 2015 r. W porównaniu z 2011 r. nieznacznie, ale jednak również rośnie odsetek dziewcząt, które upiły się w ciągu ostatniego miesiąca – zarówno uczennic gimnazjum (11,1%), jak i szkół ponadgimnazjalnych (14,9%). Takie wyniki oznaczają, że w ciągu ostatniego miesiąca w gimnazjach upiło się więcej dziewcząt niż chłopców. Odsetek upijających się uczniów gimnazjum i chłopców ze szkół ponadgimnazjalnych sukcesywnie maleje – zarówno z gimnazjum (spadek z 17% w 2007 r. do 9% w 2015 r.), jak i ze szkół ponadgimnazjalnych (spadek z 38% w 2007 r. do 18% w 2015 r.). Mniejszy był w roku 2015 odsetek badanych w klasach ponadgimnazjalnych, którzy w ostatnim miesiącu pili alkohol 10 razy i więcej. Przykładowo w roku 2011 uczniowie tak regularnie pijący alkohol stanowili prawie 29%, zaś w roku 2015 – 20,6%.

W ciągu czterech ostatnich lat wzrosła liczba młodych ludzi palących marihuanę. Dostęp do marihuany dla starszych uczniów jest coraz łatwiejszy – z 47% w 2007 r. do ponad 60% w roku 2015. Szczególnie dynamiczny wzrost odnotowano w grupie 18-letnich dziewcząt, pytanych o używanie marihuany w ciągu ostatniego roku (z 17% w roku 2007 do ponad 32% w roku 2015) oraz 15-letnich dziewcząt, przyznających się do kontaktu z tym narkotykiem w ciągu ostatniego miesiąca (z 5% w roku 2007 do prawie 12% w roku 2015).

Dostęp do narkotyków innych niż marihuana spada w obu grupach wiekowych sukcesywnie od 2007 r.

– łatwy zakup tych narkotyków deklaruje aktualnie co 5-6 uczeń trzeciej klasy gimnazjum (wcześniej co 4) i co 4 uczeń 2 klasy szkoły ponadgimnazjalnej (wcześniej co 3).

Znacząco spada odsetek chłopców z klas drugich szkół ponadgimnazjalnych, którzy deklarowali, że używali amfetaminy: z 19% w roku 2007 do niecałych 2% obecnie, co oznacza, że w ciągu 8 lat zmniejszył się on dziesięciokrotnie! Odsetek gimnazjalistów (chłopców i dziewcząt) używających amfetaminy również nie przekracza 2%.

Odsetek uczennic szkół ponadgimnazjalnych, które sięgały po dopalacze w ciągu ostatniego roku jest dwukrotnie wyższy niż 4 lata temu i wynosi ponad 6%.

Wzrasta odsetek uczniów, którzy są zagrożeni uzależnieniem od Internetu, ponieważ przebywają w sieci 4 i więcej godzin, pozostają on-line w godzinach nocnych i odczuwają przymus korzystania z Internetu, aby poczuć się lepiej.

Jako najważniejszy problem szkolny badani wychowawcy wskazywali najczęściej przemoc i agresję pomiędzy uczniami. Taką opinię wyraziła ponad połowa badanych nauczycieli (52% w gimnazjach i 56% w szkołach ponadgimnazjalnych). W badaniach z 2011 r. odsetek ten był wielokrotnie niższy (12% w gimnazjum i jedynie 5% w szkole ponadgimnazjalnej). W ciągu 4 lat znacząco wzrósł też odsetek nauczycieli, głównie gimnazjów, wskazujących na wulgarne zachowanie i brak kultury osobistej uczniów (z 38% w 2011 r. do 52% w 2015 r.).

Wśród innych poważnych problemów w szkole nauczyciele wymieniali również wagarowanie uczniów, palenie papierosów, niszczenie mienia szkolnego i cyberprzemoc rówieśniczą. W szkołach ponadgimnazjalnych wychowawcy stosunkowo często umieszczali na liście problemów także: picie alkoholu przez uczniów, zaburzenia odżywiania (bulimia, anoreksja) oraz przemoc i agresję w stosunku do nauczycieli.

„Warto zwrócić uwagę, że chociaż badanie dotyczy zasadniczo zachowań ryzykownych (z koncentracją na użytkowaniu nielegalnych i legalnych substancjach psychoaktywnych), to wskazało ono także na powszechne zaangażowanie wielu młodych ludzi w Krakowie w pozytywne zachowania, takie jak wolontariat czy uprawianie sportu oraz znaczny odsetek młodych ludzi, którzy nie korzystali nigdy z substancji psychoaktywnych. Przykładowo prawie połowa uczniów klas trzecich gimnazjum nigdy nie wypaliła papierosa, ponad 40% nie spróbowało wódki. Aż siedmiu na dziesięciu uczniów nigdy w życiu nie upiło się. Dodatkowo, co piąta krakowska gimnazjalistka i prawie 30% gimnazjalistów wskazuje, że wśród jej/jego przyjaciół żadna osoba nie upija się” – wskazuje dr hab. Jacek Pyżalski.

Gmina Miejska Kraków podejmuje od lat kompleksowe działania prewencyjno-edukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Najważniejsze elementy lokalnej strategii profilaktyki uzależnień to: poszerzenie liczby odbiorców szkolnych programów profilaktyki, aktywne uczestnictwo w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych poświęconych przeciwdziałaniu patologiom, zwiększenie dostępności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin. Działania Miasta doceniła Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych włączając Kraków do Sieci Gmin Wiodących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.